

Az oroszok ismét magyar földre vágyódtak

— A besszarábiai offenzíva. —

Julius Weber írja a „Berliner Tageblatt”-nak Csernovicból:

— Itt sokféle, részben fantasztikus, részben igaz hír került forgalomba az oroszok legutóbbi offenzívájáról. Megállapítható belőlük, hogy az oroszok ezt a támadást nagystílűnek tervezték.

Bukovinán keresztül szíven akarták döfni a monarchiát

és egy évvel később megvalósítani azt, ami 1915. januárjában nem sikerült nekik. Együttal az is volt céljuk, hogy Romániát is magukkal ragadják és a központi hatalmak ellen való beavatkozásra bírják. Ez a terv már a múlt év őszén született meg, akkor, amikor a cár a főhadiszálláson tartózkodott. Emlékeztet, hogy akkoriban meg lehetős hangosan hirdették az antant-sajtóban, hogy Oroszország hamarosan meg fogja lépni a világot. A cárnak Besszarábiába való utazása, majd Reniben tartózkodása október folyamán, benső összefüggésben állottak egymással. Itt beszélték meg a tervezett offenzíva részleteit, amelyet a cár jóváhagyott. Sőt az orosz lapok nyilatkozatai szerint ez a terv magától a cártól indult ki és ezt orosz foglyok vallomása is megerősíteni látszik. Az orosz hadvezetőségben akadtak ugyan a tervnek ellenzői, akik súlyos érvekkel hozakodtak elő és rámutattak arra, hogy a besszarábiai front áttöréséhez tömegtelen embertömeg szükséges, technikai nehézségekbe és csaknem leküzdhetetlen mesterséges és természetes terepdályaikba ütközik, ámde az ellenzők kisebbségben voltak. Ugy látszik azt hitték, hogy mi nem vagyunk eléggé felkészülve arra, hogy az orosz nyomásnak ellenállani képesek legyünk. Miután így az áttörési terv minden egyes részlete meg volt állapítva, a szükséges előkészületekhez fogtak.

A feladat bizonyára nem volt könnyű. Mert arról volt szó, hogy az északi front veszélyeztetése nélkül, nagy, sokszorosan tulnyomó erőket lehetőleg feltűnés nélkül vonjanak össze. Nevezetesen nem volt könnyen megoldható kérdés az emberanyag előteremtése. Galíciai és oroszlenyelországi vereségeiket még távolról sem heverték ki, egyúttal pedig résen kellett lenniök, hogy megint kellemetlen meglepetések ne ériék őket. Nem volt tehát könnyű, hogy a Kárpátokban megvert és demoralizált csapatokból, amelyek főerőiket veszítették el ott és Galiciából való menekülésük alkalmával harci készségüknek még az utolsó maradványait is elvesztették, oly új, használható hadsereget szervezzenek, amelyre nagy feladat megoldása vár. Ámde az oroszok — úgy látszik, — zseniálisnak gondolták a tervüket és azt minden nehézség ellenére is meg akarták valósítani. Ezért mindenekelőtt összevonták a legjobb csapatokat azokból, amelyek a kárpáti hadseregből megmaradtak, azzal egyidejűleg pedig még a nyáron és ősszel behívott emberanyagból szerveztek új alakulatokat. Megközelítő becslések szerint az új behívásokból körülbelül egy millió emberrel növelték meg az orosz hadsereget.

Kitűnik most az is, hogy Oroszország

miért nem küldött expedíciót a Balkánra. Nem volt nélkülözhető embere. E hadseregnek tehát az lett a feladata, hogy

Bukovinán keresztül nagy erővel betörjön Magyarországra.

Hogy azonban ezt a tervét leplezze és az ellenséget lehetőleg félrevezesse, az orosz hadvezetőség a fecsegő russzofil román sajtóval azt kürtöltette világgá, hogy Oroszország nagy büntető expedíciót szervez Bulgária ellen s Románián át fog menni. Mialatt így Besszarábiában összpontosították a csapatömegeket, nagyhangú fenyegetések hallatszottak Bulgária ellen, sőt Várna előtt flotta tüntetés-félét is rendeztek. Mindezt szépen volt kitervezve. Azt hitték, hogy mi szépen lépre fogunk menni és egy nap egyszer csak ránk, mit sem sejtőkre, rágurul az „új orosz gőzhenger.” Ez a gőzhenger csakugyan el is készült. Miként az orosz lapok az utóbbi időben beismerik, a Tarnopoltól Lipkanyig terjedő vonalon egy milliónál több orosz állott. Milyen erős volt maga az a hadsereg, amelyet a bukovina—besszarábiai határra irányítottak, nem számítható ki persze egy emberig, de semmiesetre sem túlbecslés, ha tíz hadosztályra tesszük. Ezt az óriási embertömeget gazdagon szerelték fel minden kaliberű japán és francia ágyúval Lipkanyban egy orosz repülő-park állomásozott. A repülőgépek és azok kiszolgáló személyzete és tisztjei szintén francia származásúak voltak. Végül francia vezérkari tiszteket is hívtak meg a nagy csata vendégeikül. A parancsnokok ismételtén is kioktatták tisztjeiket, hogy a készülő harcok nagy horderejéről informálják őket. Ezek pedig részint szép szóval, részint kancsukával iparkodtak a legénységre hatni. Azt mondták a legénységnek, hogy a cár határozott kívánsága Csernovicnak mielőbb való elfoglalása. Ivanov tábornok egyik parancsában pedig annak az osztagnak, mely elsőnek vonul be Csernovicba, ötven rubel pénzajándékot és két napi szabad zsákmányolást ígért.

December elején indult meg lassan a gőzhenger. Január 1-én kellett volna Csernovicban megállania. Igen, Csernovic volt az oroszok forró epekedésének a mágnesa. Tulajdonképen már karácsonyra akartak benn lenni. Mert nem sikerült, beérték volna azzal, ha ott ünnepelehték volna az újévet. Jordán napját azonban, a Vizkereszt ünnepét, föltétlenül a csernovici török-kutnál akarták megülni.

Hadszintereinken változatlan a helyzet.

BUDAPEST, február 7. (Közl. a miniszterelnöki sajtóosztály.) A harctéri helyzet mindenütt változatlan.

HÖFER altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, február 7. A nagy főhadiszállás jelenti: A balkáni hadszíntéren nincsen újság.

LEGFŐBB HADVEZETŐSÉG.
(Közl. a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A Szabadoktatási Egyesület vasárnapi előadásai.

— Belépő-díjak az egyesület népies előadásaira. —

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap a Szegedi Szabadoktatási Egyesület háborús delutánján igen értékes előadások hangzottak el. Dr. Boróczy Klámné, hajai ügyvéd a nemzeti szociálpolitikáról értekezett nagy tetszés mellett; Baranyay Gyula állami polgári iskolai igazgató a tengerről és a tengeri forgalomról tartott vetített képekkel kísért, mindvégig nagy figyelemmel hallgatott, kiváló szakismeretre valló, szíves és élvezetes előadást, amelyben a legújabb és az aktuális kérdéseket leginkább érintő részeitől itt közlünk szemelvényeket:

— A tenger megtanít imádkozni, — mondja a tengerész. E közmondás nemcsak onnan veszi eredetét, hogy viharban a tengeren levő utas — félve a halált, — megmentésért könyörög, hanem hozzájárul még az az imádászenü csodálattal, az a belső megilletődés, az az áthitatos pillanat, amit az ember a tenger csodás tüneményeinek látásakor érez. A görögök is az Olympushoz fordultak magyarázatért és fantáziájuk megalkotta a hatalmas, haragos Poseidon istent, ki hullámmokkal játszik, rossz kedvében áldozatokat követel és egyedüli ura a víz roppant és féltelmes birodalmának. A görögök óta sokat írtak már a tenger életéről és mégis, ha látjuk egyfelől a tükörsima kék tengert, csillogó, csobogó vizével, másfelől pedig égisz tornyosuló, sötétzöld, haragos hullámaival, féltelmes monajlásával: nem fürkészünk, nem kutatjuk ezer lokát, hanem máint az emberiség régi korszakában: csodálattal adózzunk a nagy természetnek.

— A tengervíz mozgására nemcsak a szél van befolyással, mely a tengernek kisebb-nagyobb hullámzását idézi elő; de befolyással lehetnek más körülmények is, pl.: a meleg és ennek folytán a tengervíz sűrűségének változása. A tenger mozgását Nansen az északi hideg égövben is észlelte, tehát maga a jég is mozgásnak van kitéve a tenger-áramlások következtében. Bár a jéggel elég rugalmas, hogy a tengerjárás mozgásait kísérje: mégis megtörténik időnkint, (a tavasz közeledtével), hogy heves viharok alkalmával a jégtakaró egy-egy része leszakad és mint táblás, vagy csúcsos jéghegy uszlik a tengeren. Ezek terjedelme 40—50, sőt 100 kilométer is, magassága pedig 20—80 méter. E jéghegyek némelyikének csak egytized része látható, míg a többi része a víz alatt van, mit ha a tengerész észre nem vesz: összeütközik vele s a legnagyobb katasztrófa éri a hajót. Ilyen volt a Titanik katasztrófája.

— A tenger mélysége és mérése rég foglalkoztatja a tudomány embereit. A tenger mélységeiről ma már pontos adataink vannak; pld. az Adria flumei kikötőjében a legnagyobb mélység 60, az Adria legmélyebb déli pontja 1590, a Földközi-tengeré 4400 méter. Nansen az Északi-tengerben 3800 métert talált, míg a Csendes-Oceánban a Mariana sziget-csoport közelében 9636 méter mélységet találtak. A tenger-fenék szintjéről már térképek is készültek, ugynevezett batimetrikus térképek, melyek a tenger talaját, hegy- és völgyben változó területnek tüntetik föl. A tengervíz szintjének magasságában is van különbség, pld. Dünkerk és Perpignán között 7, Brest és Marseille között 12, Triest és Amsterdam közt 18 cm.

— Ha a világkereskedelem útjait vizsgáljuk és a tenger és a szárazföldi utakat összehasonlítjuk: a tengeri forgalom messze túlhaladja a szárazföldi kereskedelmet. Angliának például minden kereskedelmi forgalma a tengerről van, mert a belföldi vasúti forgalom elenyésző a külkereskedelemhez képest, hiszen Angliának (1911-ben) behozatala 17 ezer millió korona volt. Nem kell tehát